КРЫВІНКА

ЖНІВЕНЬ
№10 (274)
2021 год

ІНФАРМАЦЫЙНА-КУЛЬТУРНАЯ ГАЗЕТА БЕШАНКОВІЦКАГА РАЁНА

МЕРКАВАННЕ РЭДАКТАРА

ФРЫДРЫХ ЭНГЕЛЬС У БЕШАНКОВІЧАХ

Гісторыя амаль неверагодная, але: Фрыдрых Энгельс даслаў мне электронны ліст, дзе распавядае, што ён (дакладней, ягоны бессмяротны дух) наведаў нашыя Бешанковічы, менавіта вуліцу з назвай «вуліца Ф.Энгельса». Прыводжу дакладны змест ліста ў перакладзе на беларускую мову.

Прывітанне, Георгі!

Мы з табою ніколі не сустракаліся, але з тваёй ласкі хачу скарыстацца тваёй дапамогай.

Справа ў тым, што ты адзіны жыхар Бешанковічаў, які амаль цэлы год пражыў у Нямеччыне, ведаеш яе не па чутках і валодаеш нямецкай мовай. А таму, думаю, зможаш давесці мае думкі да людзей, якія сёння ажыццяўляюць уладу ў Бешанковічах.

Мой бессмяротны дух займаецца апошнім часам тым, што наведвае месцы, якія звязаныя з маім імем. А ў Бешанковічах, якія ён нядаўна наведаў, ёсць вуліца, якая носіць маё імя.

Я не мог сабе ўявіць нават у самым кашмарным сне, што вуліца тая знаходзіцца ў такім занядбаным выглядзе! Зірні на фотаздымкі, на якіх гэтая вуліца. Гэта што, спецыяльна з майго імені здзекуюцца???

Няўжо не сорамна: я ж усё-такі філосаф і гісторык з сусветным імем, адзін з заснавальнікаў марксізму. Па гэтаму вучэнню ваша краіна амаль дайшла да шчаслівага жыцця. І не мая віна, што яна так і не прыйшла да яго. Мусіць, былі на тое аб'ектыўныя прычыны.

Вось помнік майму наступніку, Уладзіміру Леніну, які вучыўся па нашых з Марксам канспектах, стаіць у вас на цэнтральным пляцы, ён дагледжаны, наўкол яго кветкі. А маё ж імя стаяла заўсёды перад ягоным! Узгадайце: «Вучэнне Маркса-Энгельса-Леніна будзе жыць вечна!»

І вуліца Карла Маркса, з якім мы разам знакаміты «Маніфест камуністычнай партыі» пісалі, ў параўнанні з маёй выглядае ў Бешанковічах як цукерка. Ну, нейкі кавалак яе ў ямках, але ж у цэлым — клас. На ёй і банкі, і крамы, і розныя ўстановы. А на маёй вуліцы? Чым мне можна ганарыцца? Можа тым, што на маёй вуліцы няма знакаў, якія абмяжоўваюць хуткасць? Дык па ёй не разгонішся хутчэй за 20 км у гадзіну, бо аўтамабіль разваліцца. А пешаходы ўзімку і ногі паламаюць.

Як мяне інфармавалі, на іншых вуліцах вашага горада да чарговай гадавіны Перамогі над немцамі глыбокія ямкі хоць пазасыпалі шчэбнем, а пра маю вуліцу яўна забыліся! Мабыць, думаюць, што я ў той вайне ўдзельнічаў. Дык я ж памёр за паўвека да той вайны! А каб дажыў, то яўна закончыў бы фашысцкім канцлагерам.

Карацей кажучы, альбо неадкладна прыводзьце вуліцу ў нармальны выгляд, альбо знімайце з дамоў шыльды, што яна носіць маё імя.

З павагай: Фрыдрых Энгельс

P.S.Паралельна маёй вуліцы ідзе вуліца нейкага Урыцкага. Заўважце: адна з цэнтральных вуліц Бешанковічаў. Дык вось, я доўга шукаў у Сеціве, хто гэта такі. Ледзьве адшукаў.

Нейкі дробны рэвалюцыянерык, меншавік, які стаў бальшавіком толькі ў апошні год свайго жыцця. Па крайняй неабходнасці. Ён нават праездам не быў у Бешанковічах. Сядзеў дзесьці ў Петраградзе, расстрэльваў сваіх паплечнікаў — «ворагаў народа». Арганізатар чырвонага тэрррору! І за тое яму — такая пашана.

Пераклад з нямецкай мовы зрабіў Г.Станкевіч

Партал твайго горада: http://beshankovichy.by

СТЫНЬ

Стынь начная, як нож,
пранікае ў нутро,
студзіць сэрца з душою.
Не сьпяшаецца дзень. Правіць баль
чорны змрок
разам з горам-бядою.

Сьпіць усё навакольле
і змучаны люд
мёртвым сном непрабудным,
і халодная стынь калыхае зямлю,
лашчыць лапай аблуднай.

Ды ня збытацць ніколі быцьцё
з небыцьцём,
камень з боханам хлеба.
Я пад гэтаю стынью жыву
ўсё жыцьцё,
між зямлёю і небам.

Як валун на мяжы,
мохам сівым аброс,
як жабрак белы, з дзіркамі ў торбе,
я выходжу на сьвет
гэтай цёмнай парой,
гэта ўжо маё хобі.

Чую ў гомане зор адгалосьсе вякоў,
і няма на зямлі ўсёй мясьціны.
дзе чакаюць мяне і маіх сябрукоў,
куды разам ісьці нам.

Крыкнуў хтось ці паклікаў –
я не разьбяру,
словы зьнічкай упалі:
просіць-моліць краіна мая
Беларусь,
каб яе ратавалі!

Георгі Станкевіч

З СУДОВАЙ ЗАЛІ

ПРИЗНАНА ЭКСТРЕМИСТСКОЙ

Прокуратура Бешенковичского района проанализировала размещённые в Telegram-чате «БЕШЕНКОВИЧИ вчера сегодня завтра» информационные сообщения, а суд Бешенковичского района удовлетворил заявление прокурора района и признал информационную продукцию Telegram-чата «БЕШЕНКОВИЧИ вчера сегодня завтра» экстремистскими материалами.

Установлено, что с даты создания чата (02.12.2020) и по настоящее время публикуются сообщения направленные на организацию и осуществление массовых беспорядков, актов вандализма, сопряжённых с повреждением или уничтожением имущества, воспрепятствованию законной деятельности государственных, дискредитацию органов государственной власти и управления, захват или удержание власти неконституционным путём, а также в публичных призывах и публичном оправдании таких действий.

Доступ к указанному ресурсу мог получить без препятствий и ограничений любой гражданин, использующий сеть Интернет и мессенджер Telegram.

Администрация данного канала системных действий по блокировке или противодействию публикациям экстремистской направленности не принимала.

На основании положений Закона Республики Беларусь «О противодействии экстремизму» прокурор Бешенковичского района обратился в суд с заявлением о признании информационной продукции Telegram-чата «БЕШЕНКОВИЧИ вчера сегодня завтра» экстремистскими материалами.

Суд Бешенковичского района удовлетворил заявление прокурора района и допустил немедленное исполнение принятого решения. Копия направлена в Министерство информации для включения в республиканский список экстремистских материалов и блокировки Интернет-ресурса, способствующий распространению экстремистских материалов на территории Республики Беларусь.

Работа в данном направлении будет продолжена.

Сергей Кирьянов, помощник прокурора района
“Зара”

ЭКАНОМІКА

ПАВЫСЯЦЦА ЦЭНЫ

Цэны на сацыяльна значныя тавары забаронена падымаць больш чым на 0,2% у месяц. Зараз спецыяльная камісія па цэнаўтварэнні пры Саўміне зрабіла выключэнне для ўсёй малочкі, каб яе продаж не быў стратны.

Міністэрства антыманапольнага рэгулявання і гандлю дазволіла прадаўцам, вытворцам і пастаўшчыкам да 31 жніўня падняць цэны на малако і малочную прадукцыю.

Малако і малочныя прадукты ўваходзяць у спіс сацыяльна значных тавараў. У лютым на такія тавары забаранілі падымаць кошты, а з 1 сакавіка можна было павышаць не больш як на 0,2% у месяц.

За студзень-чэрвень малако і малочныя прадукты ў краіне падаражэлі на 1,7%. Агулам жа інфляцыя за гэты перыяд склала 5,8%.

Цяпер вытворцам і гандлярам дазволілі падняць цэны на малако, кефір, смятану, тлусты тварог, нятлусты тварог, цвёрды сыр, паўцвёрдыя сыры, жывёльнае масла. Максімальна дапушчальнае павышэнне — 4,9% да коштаў на 28 лютага.

Еўрарадыё

ЗДАРЭННІ

РАТАВАЛЬНІКІ ДАПАМАГЛІ ХЛОПЧЫКУ

Здарэнне адбылося на скрыжаванні вуліц Ткачэнка і Садовай у гарпасёлку Бешанковічы. Хлопчык 2008 года нараджэння разам з сябрам катаўся на ровары і ўпаў, пры гэтым ручка ручнога тормазу ровара прабіла мяккія тканіны нагі і засталася ў ёй.

4-га жніўня ў 11-20 ратавальнікам паступіла паведамленне пра неабходнасць аказання дапамогі дзіцяці, нагу якога прабіла тармазная ручка ровара. Здарэнне абцяжарвала тое, што ручка тормаза заставалася ўназе і хлопчыка нельга было пагрузіць у "хуткую дапамогу".

Да месца паведамлення неадкладна было накіравана падраздзяленне пажарнай аварыйна-выратавальнай часці №1 Бешанковіцкага раённага аддзела па надзвычайных сітуацыях.

- Мы прыбылі на месца ўжо праз некалькі хвілін, на абочыне дарогі пад роварам ляжала дзіця, - распавёў камандзір аддзялення Аляксей Рошчын.

- Побач тоўпіліся мінакі і медыкі. Разам з таварышамі, пажарным Віктарам Сцяпанавым і кіроўцам Дзмітрыем Кухто мы падбеглі бліжэй. Нагу дзіцяці прабіла ручка ручнога тормазу ровара, ніхто не мог яму дапамагчы.

Хлопчык плакаў, усе разам мы супакойвалі яго і пераконвалі, што ўсё будзе ў парадку. Ручной гідраўлічнай прыладай мы абрэзалі частка канструкцыі ровара і пагрузілі дзіцяці ў машыну хуткай медыцынскай дапамогі, пасля гэтага яго даставілі ў бальніцу.

З сайта МНС

COVID-19

У КІТАІ НОВАЯ ЎСПЫШКА COVID-19

Улады Нанкін, кітайскага горада на ўсходзе краіны, назвалі самалёт авіякампаніі Air China, які прыляцеў з Масквы, крыніцай самай маштабнай з пачатку пандэміі ўспышкі COVID-19.

Падчас успышкі ў горадзе выяўленыя як найменей 200 інфікаваных. Вірус ужо распаўсюдзіўся на 26 населеных пунктаў у 15 правінцыяў краіны, перадае ганконская газэта South China Morning Post. Па ацэнцы дзяржаўных СМІ КНР, успышка ўжо мацнейшая, чым першапачатковая ва Ўхані, адкуль каранавірус распаўсюдзіўся па ўсім сьвеце.

Як мінімум, у 52 выпадках геном вірусу быў той самы, як знойдзены на борце самалёту з Расеі. Першыя заражэньні былі зафіксаваныя ў работнікаў мясцовага аэрапорта, мяркуецца, што хвароба пачала распаўсюджвацца з прыбіральшчыкаў маскоўскага рэйсу.

Насельніцтва Нанкін — 8,5 мільёна чалавек, амаль усё насельніцтва будзе пратэставана на каранавірус. Улады Кітая яшчэ летась заявілі, што здолелі ўзяць сытуацыю з каранавірусам пад кантроль. Для гэтага ў гарадах і правінцыях, дзе выяўляецца вірус, уводзяцца жорсткія каранцінныя захады. Аднак кітайская статыстыка кантралюецца кіручай у краіне кампартыяй і яе дакладнасьць ацаніць практычна немагчыма. У прыватнасьці, ЗША абвінавачвае Пэкін у тым, што кампартыя доўга затрымлівала інфармацыю пра пачатак пандэміі, што дапамагло ёй распаўсюдзіцца па сьвеце.

Расея — адна з найбольш пацярпелых ад пандэміі каранавірусу краін у сьвеце. Толькі па афіцыйнай статыстыцы з прычыны каранавірусу ў краіне памерлі амаль 158 тысяч чалавек. Многія дэмографы лічаць ацэнку заніжанай у разы.

Радыё Свабода

АДУКАЦЫЯ

ПРЫБРАЛІ ТВОРЫ

З вучэбнай праграмы па расейскай літаратуры за 11-ю клясу ў агульнаадукацыйных школах Беларусі зьніклі Сьвятлана Алексіевіч, Аляксандар Салжаніцын і Ўладзімір Набокаў.

На сайце нацыянальнага адукацыйнага парталу даступныя школьныя праграмы на будучы навучальны год, а таксама прынятая ў 2017 годзе праграма, якая дзейнічала і ў 2020 годзе.

У праграме, зацьверджанай у 2020 годзе, у разьдзеле «Месца і роля ў літаратурным працэсе дысыдэнцкай літаратуры» прысутнічаюць Аляксандар Салжаніцын, Уладзімір Набокаў, Віктар Някрасаў. Асобна на вывучэньне твору «Один день Ивана Денисовича» ў праграме стаялі 3 гадзіны. Сярод твораў, для дадатковага чытаньня пазначаны «Матрёнин двор». У зацьверджанай у 2021 годзе рэкамэндаваным пісьменьнікам застаўся толькі Някрасаў.

Сярод літаратуры, створанай беларускімі пісьменьнікамі на расейскай мове ў праграме 2020 году ў разьдзеле «Проза. Чалавек і вайна» вывучалася кніга Сьвятланы Алексіевіч «Последние свидетели». У новай праграме на яе месцы паказаны старшыня праўляднага саюзу пісьменьнікаў Беларусі Мікалай Чаргінец.

20 жніўня 2020 году Генэральная пракуратура Беларусі распачала крымінальную справу па факце стварэньня Каардынацыйнай рады. 26 жніўня Сьвятлану Алексіевіч дапыталі ў Сьледчым камітэце. Пазьней яна зьехала з краіны.

Радыё Свабода

КУЛЬТУРА

КАСЦЁЛ, ЯКІ РАЗБУРЫЛІ ДЛЯ ПАБУДОВЫ КАРОЎНІКА

Касцёл Святога Антонія месціцца непадалёку ад межаў Бешанковіцкага раёна ў вёсцы Губіна Лепельскім раёне. У добрае надвор'е яго, мусіць, можна было ўбачыць з Бачэйкава. Бо адтуль да яго наўпрост каля 10 кіламетраў.

Пабудавана будынак быў у 1714 годзе ў форме крыжа. Мелася тры алтары. Упрытык размяшчаўся двухпавярховы кляштар францысканцаў.

Апошнюю службу ў касцёле правялі ў 1929 годзе. Затым яго прыстасавалі пад клуб. У 1942 годзе зладзілі свіран. Далей ...

А вось што было далей, распавядзе ўраджэнец вёскі Губіна 1949 года нараджэння, Анатоль Собаль, цяпер жыхар Лепеля.

Успаміны дзяцінства Анатоль Міхайлавіч не проста расказаў, а ўласнаручна напісаў.

Губінскі касцёл супраць Савецкай арміі

Вёска Губіна. Побач два возеры — Макараўскае і Мелкае. Яны славіліся ракамі і вялізнымі карасямі. Аднак вёска знакамітая не вадаёмамі. Стаіць у яе цэнтры разбураны касцёл. Ведаю яго з дзяцінства і быў сведкам разбурэння культавага збудавання.

Вёскі Губіна і Макараўшчына стаяць насупраць адна адной, праз возера. Адлегласць паміж імі складае кіламетр. Невядома, чаму ў Макараўшчыне на самай высокай гары пабудавалі царкву, якая і цяпер дзейнічае, а ў Губіне — касцёл.

Сваіх землякоў ведаю ўсіх — палякаў сярод іх няма. Былі вернікамі толькі мая маці Геня Марунько (сястра партызана Анатоля Марунько, пахаванага на пятачку) і сям'я Мысліцкіх. У гэтай сям'і я і даведаўся гісторыю храма.

У дзядзькі Івана была невялікая кніжка. Ён умеў чытаць па-польску. Кніжка мела малюнкі, і я бачыў, якім будынкам быў наш касцёл.

Ён меў чатыры вежы, быў абнесены агароджай, быццам сцяной. Побач размяшчаліся іншыя пабудовы. Над цэнтральным уваходам паміж вежаў стаяў вялікі крыж. Са слоў дзядзькі памятаю, што храм быў пабудаваны ў 60-х гадах XIX стагоддзя.

Цяпер засталіся адна вежа і фрагмент сцяны. Вежа вабіць да сябе рыбаловаў, якія з Мінска і Віцебска едуць на возера, якія знаходзяцца каля вёсак Урода, Хвашчова, Заслаўкі, Суша, а нашы вадаёмы чамусьці абмінаюць.

Ёсць каля Губіна лясное ўрочышча Маяк. Салдаты паставілі на яго самым высокім месцы драўляную вышку. Мы, хлапчукі, хоць і з бояззю, але залазілі на верхатуру. Пейзаж паўставаў погляду захапляльны. Шмат вёсак было відаць адразу.

Мы налічвалі 18 азёр. А наш маленькі касцёл знаходзіўся ў глыбокай катлавіне. Не верылася, што пры аглядзе з блізкай адлегласці ён на самай справе вялікі.

Вучыўся я ў Губінскай васьмігодцы. У школе было два памяшканні — для старшакласнікаў і пачаткоўцаў. Вокны майго класа выходзілі на касцёл. Было мне гадоў 13 (дзесьці 1962 год), калі ў калгас «Чырвоны сцяг» аб'ядналіся вёскі Губіна, Котаўшчына, Макараўшчына, Шалофаны, Паземшчына, Двор-Чэрасова.

На працу выходзілі ўсе вяскоўцы, ад малога да вялікага. Працавалі за «палачкі» у брыгадзірскім сшытку, а на зарплату давалі мяшкі два-тры збожжа і некалькі рублёў.

Кабмецьхоць нейкі дастатак, кіраванне калгасу вырашыла пабудаваць кароўнік у Паземшчыне, паколькі насупраць вёскі ў возеры Астроўна знаходзіўся вялікі востраў, куды на лета можна перапраўляць маладняк.

Лес для новабудоўлі сельсавет вылучыў. Мясцовыя мужыкі яго спілавалі і вывезлі. Цесляры абчасалі бярвёны. На тым справа затармазілася. Хлеў павінен быць доўгім. Патрабаваліся слупы з цэглы, каб у пазы паміж іх закладваць бярвенні. Дзе браць цэглу? Купляць няма за што. Каб здабыць дэфіцытны будматэрыял, вырашылі разбурыць касцёл.

Калгас у той час сябраваў з вайскоўцамі з Бароўкі, якія дапамагалі касіць сена. Па просьбе старшыні яны прыгналі магутны танк-цягач. Мы з сябрамі смяяліся: што гэта за танк, калі на ім няма гарматы.

Салдаты перакінулі шнур з грузам праз сцяну, потым перацягнулі дрот, а за яго зачапілі трос. Цягач зароў на ўсю моц, нацягваючы трос. Сцяна зверху адарвалася і разам з крыжом павалілася ўніз.

Потым колькі ні закідвалі трос, ніводнага кавалачка не адламалі. Ды і як маглі адламаць, калі цэгла была ручной працы, змацаваная растворам на вапне і яйках, таўшчыня сцен больш за метр?

Зламаны кавалак кіркамі ледзь разабралі. Цэглу завезлі ў Паземшчыну, паставілі некалькі слупоў. Але гэтага было мала. Тады вырашылі разбіраць касцёл сваімі сіламі.

Калгас атрымаў моцныя на той час дызельныя трактары на гусеніцах. Зачапілі трос і падчапілі да счэпкі з чатырох трактароў. Натоўп жанчын праклінаў трактарыстаў. Але старшыня махнуў рукой.

Трактары пацягнулі трос, і вялікі праём сцяны паляцеў уніз. Кавалак сцяны дыяметрам больш за метр пераляцеў праз адзін трактар і пляснуўся перад перадам. Трактарыст вылез белы, быццам палатно, і больш за рычагі не сеў. Адмовіліся парушаць тэхніку бяспекі і іншыя трактарысты.

Зноў разабралі на цэглу адламаныя груды, адвезлі на будоўлю. Але і другой партыі не хапіла.

Старшыня паехаў дамаўляцца з вайскоўцамі. Праз некаторы час салдаты прыцягнулі вялікі кампрэсар і пачалі нешта дзяўбці ў сцяне насупраць вокнаў школы. Якія там ўрокі! Ніхто не слухаў настаўніцу, бо і без таго вучыцца не хацелася — май на дварэ.

На наступны дзень заняткі адмянілі. Прыехала шмат салдат і камандзіраў. Сабралі каля канторы вяскоўцаў, сагналі нас, падшыванцаў, з дахаў, вывелі ўсіх за ваколіцу, а апусцелую вёску ачапілі. Прагучаў моцны выбух, але сцяна як стаяла, так і засталася стаяць. Салдаты потым казалі, што зарад дынаміту быў слабы. Вырвала невялікую нішу.

Некалькі дзён салдаты зноў дзяўблі касцёл. Нас, малых, не падпускалі.

Зноў сабралі жыхароў і адвялі яшчэ далей ад вёскі. Наша «гвардыя» заняла самыя высокія пагоркі. Усе ўбачылі, як сцяна падскочыла ўгору і пачала развальвацца, а потым грымнуў аглушальны выбух.

Нягледзячы на салдат, хлапчукі панесліся да касцёла. Уражанне было вялікім. Усюды валяліся фрагменты сцяны, друз, вакол вісеў чырвоны пыл. У школе вылецела шкло. Дах пасекла аскепкамі цэглы.

Калгаснікі ўзяліся за справу. Хтосьці разбіваў груды, мы цягалі цэглу ў кучу. Працавалі амаль тыдзень. Цэглы нарыхтавалі дастаткова — на хлеў хапіла. Друз вывезлі на брудныя дарогі ў Макараўшчыну і ад клуба да шашы на Вулу.

Прайшло шмат часу. Калі наведваю вёску дзяцінства, прыходжу да руін храма. Напамінам пра той час застаюцца два вялікіх фрагменты — сцены і вежы, якія так і не разбурылі. Насупраць крамы ў сцяне выбіты вялікі трохкутнік.

Зрабіў яго мясцовы балбатун дзядзька Жора Дворэк. Ён хоць і здаваўся некалькі дзіўным, аднак быў выдатным рыбаловам і паляўнічым. Седзячы на сцяне, дзядзька Жора дзёўб яе кіркай месяцы тры. Перавёз на свой агарод цэглу і пабудаваў першы ў вёсцы жылы цагляны дом для каханай жонкі Лёлі, як сам любіў выхваляцца.

Вось такая гісторыя знішчэння Губінского касцёла. Вырашыў расказаць яе, паколькі не раз чуў розныя небыліцы пра тое. Мой жа аповяд не легенда — быль. Дадаць няма чаго — больш прыгожа не распавядзеш.

lepel.by

АБ'ЯВА

• Каб атрымліваць кожны нумар газеты «Крывінка» паведаміце рэдакцыі аб гэтым. Калі не жадаеце атрымліваць газету, то патэлефануйце.

• Калі прачыталі "Крывінку", то калі ласка, перадайце знаёмым.

• Наша газета стала размяшчаецца на партале http://kamunikat.org, дзе зацікаўленыя грамадзяне могуць яе спампаваць са старонкі: http://kamnikat.org/"kryvinka.html каталагу "Пэрыёдыка" для далейшага выкарыстання яшчэ да з'яўлення газеты на паперы.

АЗБУКА ПАЛІТАЛОГІІ

У ПОШУКАХ АЎТАРАЎ ПРАЕКТАЎ «АНТЫ-РАСІЯ» І «АНТЫ-БЕЛАРУСЬ»

У публічнай прасторы Саюзнай дзяржавы неалагізм «анты-Расія» быў рэанімаваны Пуціным у артыкуле «Аб гістарычным адзінстве рускіх і ўкраінцаў», апублікаваным 12 ліпеня на сайце Крамля.

На аўтарства, аднак, маюцца прэтэндэнты. У прыватнасці, пісьменнік-фантаст Леў Вяршынін, які цяпер жыве ў Іспаніі. Яму і дадзім слова: «Я быў першы, хто ўвёў гэтае паняцце ў мову блогаў. Так атрымалася, што я прыдумаў „анты-Расію“, але не магу паставіць на яе капірайт, магу толькі напісаць у сваім ЖЖ: „А я ж казаў!“ Хто я такі на фоне Пуціна? Проста апошнія 17–18 гадоў я кармлю сваю сям'ю тым, што нядрэнна адгадваю, што потым будзе адбывацца».

Дзякуй за прызнанне. Вось бы мне здольнасць ведаць, што ў прыкупе! Жыў бы ў Сочы, ці хаця б у Іспаніі.

У артыкуле Пуціна я налічыў восем згадак лінгвістычнага ноу-хау! Абмяжуюся першым: «Крок за крокам Украіну ўцягвалі ў небяспечную геапалітычную гульню,мэтаякой—ператварыць Украіну ў бар'ер паміж Еўропай і Расіяй, у плацдарм супраць Расіі. Непазбежна надышоў час, калі канцэпцыя „Украіна — не Расія“ ўжо не задавальняла. Спатрэбілася „анты-Расія“, з чым мы ніколі не змірымся».

Узяты ў двукоссе фразеалагізм «Украіна — не Расія» адсылае да бестсэлера экс-прэзідэнта Украіны Леаніда Кучмы. У Беларусі кніга з аналагічнай назвай пакуль не напісаная, але развагаў на тэму выкарыстання рэспублікі-партызанкі ў якасці плацдарма супраць Расіі хапае.

Дзе карані гэтакай прапагандысцкай актыўнасці? Першае тлумачэнне ляжыць на паверхні. Вобраз ворага з'яўляецца той печкай, ад якой скачуць дзяржаўныя прапагандысты. Інакш выкідаць пераканаўчыя каленцы не атрымліваецца.

Але ўяўленне пра Захад як пра ворага, а пра Беларусь — як пра яго патэнцыйную ахвяру мае патрэбу ў тлумачэнні. Беларусы — людзі на балоце, а беларускія балоты — лёгкія Еўропы. Каштоўнасць балот у стагоддзе масавай заклапочанасці экалогіяй бесперапынна ўзрастае. Аднак здольнасць нашых балот забяспечваць Еўропу кіслародам ад жадання беларусаў абараняць свой суверэнітэт не залежыць. Які ж тады сэнс бразгаць зброяй на нашых межах?

Ой, не кажы, кума... А падлётны час? За намі Масква! Гэтыя, з NATO, — яны ж спяць і бачаць, як прысунуць свае пускавыя ўстаноўкі бліжэй да Белакаменнай.

Расія не з'яўляецца Беларуссю ў тым сэнсе, што яе багацці балотамі не абмяжоўваюцца. Ахвочых жа паквапіцца на прыродныя багацці Расіі, якія ўтрымліваюць усю табліцу Мендзялеева, на думку прапагандыстаў, хапае….

Праблема схопленая дакладна

Слова старшыні Пастаяннай камісіі па міжнародных справах Палаты прадстаўнікоў Андрэю Савіных: «Ёсць такі жарт. Пытаюцца: што такое вышэйшая адукацыя ў ЗША? Даецца смешны адказ: гэта рускі прафесар, які навучае кітайскіх студэнтаў матэматыцы.

Захад высмоктвае таленты з перыферыі — прапаноўвае ім больш высокі ўзровень жыцця, больш высокія даходы, фактычна не ствараючы ўласнага інтэлектуальнага прадукту. Гэта парадокс, але ў ЗША больш за 50% патэнтаў выдаецца асобам, якія прыехалі ў ЗША менш за 5 гадоў таму. Гэта сусветны трэнд».

На жаль, запярэчыць мне няма чаго. Праблема схопленая дакладна. Рыба шукае, дзе глыбей, а чалавек — дзе лепш. І не толькі чалавек. Калі на прадметным століку мікраскопа злучыць дзве кроплі з амёбамі водным мастком і асвятліць адну з іх, то праз некаторы час амёбы з асветленай кроплі перамесцяцца ў прыцемненую.

Чаму яны гэта робяць? Інтэрнэт падказвае адказ: таму што валодаюць раздражняльнасцю. Гэтай жа характарыстыкай надзелены многія беларусы. У першую чаргу, маладыя і адукаваныя.

Калі беларускую мадэль злучыць транспартным калідорам з краінамі — удзельніцамі Арганізацыі эканамічнага супрацоўніцтва і развіцця (АЭСР), то і без дадатковага асвятлення пачнецца працэс перамяшчэння разумных і адукаваных.

Нічога новага і незвычайнага ў гэтым няма. Глабальныя міграцыйныя працэсы назіраліся на працягу ўсёй гісторыі чалавецтва. Цікаўным прапаную пачытаць пра «Вялікае перасяленне народаў».

Табліцай Мендзялеева прафесараў не ўтрымаць

Рэакцыю на раздражненне — не ліквідаваць і не аслабіць. Раздражняльнасць — фундаментальная ўласцівасць жывога. Але магчымы іншы шлях, і палягае ён у ліквідацыі крыніцы раздражнення. Свой рэцэпт ёсць і ў дэпутата Савіных: «Калі мы ствараем свой уласны макрарэгіён і сваю ўласную эканамічную прастору, то мы гэты трэнд можам спыніць. Я думаю, што гэта рашэнне».

Наколькі прапанова дэпутата рэалістычная? Скіруем свой позірк на постсавецкую прастору. Толькі 3 з 15 постсавецкіх рэспублік набылі сяброўства ў Арганізацыі эканамічнага супрацоўніцтва і развіцця — Літва, Эстонія і Латвія. Па ВУП (па парытэце пакупніцкай здольнасці) у доларах ЗША ўсе яны прыкметна апярэдзілі Расію і Беларусь: 38824, 37745, 31509 vs. 27930 і 20187.

Самая багатая з балтыйскай тройцы — Літва, што не перашкодзіла ёй за перыяд з 1990 па 2020 год страціць чвэрць насельніцтва. Рыба шукае, дзе глыбей, а чалавек — дзе лепш. Ад савецкага «дна» не так проста адштурхнуцца і паднясца да сярэдняга еўрапейскага ўзроўню.

Табліцай Мендзялеева рускіх прафесараў не ўтрымаць, а кітайскіх студэнтаў да сябе не прывабіць. Аналагічнае гісторыі Вялікай дзяржавы ад часоў Пятра І, якая ці тое ўстае, ці тое ўжо ўстала з каленяў. Тут самы час працытаваць прафесійнага гісторыка і вядомага дзеяча расійскай рэвалюцыі Паўла Мілюкова: «Коштам спусташэння Пётр зрабіў Расію вялікай дзяржавай».

***

Можна па-рознаму ставіцца да мудрацоў, якія разважаюць наконт праектаў «анты-Расія» і «анты-Беларусь», але гэтыя праекты існуюць. Аднак пошукі іх аўтараў будуць марнымі — праекты, як у нас прыняць гаварыць, ідуць «ад жыцця».

Свет імкліва пераходзіць ад індустрыяльнай эканомікі (індустрыяльнага грамадства) да постындустрыяльнай эканомікі (постындустрыяльнага грамадства). А з нязменнай уладай такога пераходу не здзейсніць.

(скарочана)

Сяргей Нікалюк
novychas.by

ГАДАВІНА ПРАТЭСТАЎ

«КОШТ УТРЫМАНЬНЯ ЎЛАДЫ ЛУКАШЭНКІ АКАЗАЎСЯ ВЕЛЬМІ ВЫСОКІМ..»

Беларусь адзначае гадавіну выбараў, супаўшую з пачаткам масавых пратэстаў. За гэты год мы даведаліся пра Беларусь значна больш, чым за многія папярэднія гады. І пра грамадзтва, і пра кіруючы рэжым.

Цяпер, магчыма, яшчэ рана падсумоўваць вынікі, вялікае бачыцца на адлегласьці. Але вельмі верагодна, нашы нашчадкі назавуць 2020 год галоўным годам найноўшай беларускай гісторыі, а можа і больш працяглага гістарычнага пэрыяду. Таму што ўпершыню беларускі народ намерыўся стаць суб'ектам палітыкі, узяць свой лёс ва ўласныя рукі. Беларусь уступіла ў свой «восевы час». На менскіх вуліцах лета і восені 2020 года можна было пачуць «голас гісторыі».

Прапаную некалькі важных высноваў.

Была пацьверджана вядомая ісьціна, што гісторыя разьвіваецца не лінейна, што рэвалюцыя, якая не перамагла, абарочваецца рэакцыяй.

Сацыяльна-палітычны працэс, пачаты летам 2020 года, ня скончаны. Хутчэй, ён пастаўлены на паўзу. Палітычны крызіс ня вырашаны, ён загнаны ў глыб, ператвараецца ў пэрманэнтны. Гэты крызіс немагчыма пераадолець у рамках існага палітычнага рэжыму, бо ён ня можа быць вырашаны сілавымі мэтадамі, а іншых спосабаў улады не прызнаюць.

Беларускі социюм ніколі не будзе ранейшым. Вярнуцца ва ўмоўны травень 2020 года ўжо немагчыма. Гэта тычыцца як улады, так і грамадзтва.

Аўтарытарны рэжым, каб выжыць, па неабходнасьці павінен стаць больш жорсткім і недэмакратычным, чым раней. Ён вымушаны ўвесь час знаходзіцца ў ваяўнічай позе ў адносінах да ўнутраных і вонкавых супернікаў. Улада сканцэнтравана выключна на вырашэньні праблем выжываньня, знаходзіцца ў пастаянным напружаньні і таму няздольная вырашаць іншыя праблемы і актуальныя задачы, якія паўстаюць перад краінай.

Мінулы год пераканаўча паказаў, што беларуская сацыяльная мадэль, створаная Аляксандрам Лукашэнкам чвэрць стагоддзя таму, зьяўляецца тупіковай, яна вычарпала свой рэсурс і стала тормазам разьвіцьця краіны. Гэтая мадэль не здольная адаптавацца да ўмоў, што зьмяніліся, а прызначана толькі выключна да ўтрыманьня ўлады за кошт кансэрвацыі сацыяльнага статус-кво.

Пацьвердзілася здагадка, што беларускі рэжым абсалютна рыгідны, нязданы да перамен, пашырэньня сваёй сацыяльнай базы. У момант крызісу рэжым перастаў быць папулісцкім, адмовіўшыся ад спробаў шукаць паразуменьне з грамадзтвам. Выявілася яго арганічная няздольнасьць да пазытыўнага парадку дня. Ва ўлады няма ніякага наратыву будучыні і нават няма разуменьня яго неабходнасьці.

Рашэньне ўсіх праблем рэжым бачыць выключна ў прымусовай легітымізацыі, грубым гвалце ў дачыненьні да ўсіх нязгодных. У прыватнасьці, улады імкнуцца вярнуць манаполію на СМІ з дапамогай зьнішчэньня незалежных мэдыяў, выштурхоўваньня іх у рэзэрвацыю тэлеграм-каналаў. Адбываецца рутынізацыя гвалту, ён становіцца спосабам існаваньня рэжыму.

Адбываецца паскораны працэс дэсакралізацыі ўлады. Большасьць насельніцтва ўспрымае дзяржаву, уключыўшую на поўную магутнасьць мэханізм рэпрэсій, як небясьпеку, пагрозу для грамадзтва. Паводле сацыялягічнага онлайн-апытаньня Нямецкага Цэнтру ўсходнееўрапейскіх і міжнародных дасьледаваньняў, гвалтам сілавікоў былі закранутыя самі ці праз сям'ю, ці знаёмых да 20% грамадзян. Калі сюды прыплюсаваць палітычных эмігрантаў, якія ратуюцца ад рэпрэсій за мяжой, то колькасьць пацярпелых істотна ўзрасьце.

Абвастраецца ідэалягічная барацьба, канфлікт каштоўнасьцяў. Улады робяць масіраваныя спробы спыніць фармаваньне новай (несавецкай) беларускай ідэнтычнасьці, абвяшчаючы яе нацысцкай. За выкарыстаньне бел-чырвона-белага сьцяга ўводзіцца крымінальнае пакараньне.

Кошт утрыманьня ўлады Лукашэнкі ўжо аказаўся вельмі высокім для Беларусі і працягвае расьці, перш за ўсё, за кошт узмацненьня эканамічных санкцый і міжнароднай ізаляцыі.

У супрацьстаяньні рэжыму з пратэстамі адбыўся частковы дэфолт дзяржаўных функцый. Гэта значыць, дзяржаўныя ўстановы перасталі выконваць свае абавязкі.

Фактычна разбураецца зьнешняя палітыка Беларусі, краіна апынулася ў глухой ізаляцыі, губляе сваю міжнародную суб'ектнасьць.

Цалкам разбурана прававая сыстэма і інстытуты правасудзьдзя, без чаго немагчыма існаваньне паўнавартаснай сучаснай дзяржавы.

…Беларускае грамадзтва атрымала цяжкую псыхалягічную траўму на шмат гадоў.

Галоўным фактарам гэтага ў чымсьці экзыстэнцыяльнага

(працяг на стар. 4)

ГАДАВІНА ПРАТЭСТАЎ

(пачатак на стар. 3)

расколу соцыюму зьяўляецца постаць Аляксандра Лукашэнкі.

Важны ўрок 2020 года для апанэнтаў рэжыму палягае ў тым, што народ мабілізуецца на актыўныўдзел у палітыцы, у прыватнасьці, на пратэст, дзякуючы пазытыўнай праграме (галасаваньне за альтэрнатыўнага кандыдата ў рамках легальнай працэдуры), а не байкоту. Гэта важна ў пляне вызначэньня стратэгіі прыхільнікаў пераменаў у ходзе маючых адбыцца электаральных кампаній.

…Але за год сытуацыя моцна зьмянілася. Захад падтрымлівае імкненьне беларускага грамадзтва да дэмакратычных пераменаў, Расея ж аказвае актыўную дапамогу кіруючаму рэжыму. Беларускі канфлікт набыў геапалітычнае вымярэньне проста ў сілу лёгікі палітычнага працэсу. Сустрэча Сьвятланы Ціханоўскай з Джо Байдэнам стала завяршальнай кропкай, што сымбалізуе гэтую зьмену.

Беларускі палітычны крызіс ператвараецца ў крызіс рэгіянальны. Неўрэгуляванасьць унутрыбеларускай праблемы і нават яе абвастрэньне выліваецца за межы Беларусі, спараджае праблему рэгіянальнай і ўвогуле міжнароднай бясьпекі. Гэта даўно ўжо ня толькі гуманітарнае пытаньне адной краіны. Беларусь, якая з 2014 па 2020 год прэзэнтавала сябе донарам рэгіянальнай і эўрапейскай бясьпекі, на вачах ператвараецца ў фактар росту міжнароднай напружанасьці. Прычым спружына канфрантацыі з Захадам закручваецца ўсё мацней.

(скарочана)

Валер Карбалевіч
svaboda.azureedge.net

АЛІМПІАДА

ПОЧЕМУ ОЛИМПИАДА СТАЛА ЛИЧНЫМ ПОРАЖЕНИЕМ…

От стабильности к деградации

В суверенной спортивной истории можно выделить два периода. В 1996-2008 гг. Беларусь стабильно привозила с летних Олимпиад 15±2 медали. Но тогда награды добывали атлеты, вышедшие на орбиту еще в допрезидентский период.

На Играх в Лондоне уже должен был проявиться результат инвестиций в спорт, сделанных при Александре Лукашенко. Он лично планировал знаковый рывок.

Но вместо грандиозного успеха случилась «большая неожиданность». На Олимпиаде-2012 белорусские спортсмены завоевали всего 10 медалей.

Это можно было бы счесть случайностью, но нет. Именно с Лондона обозначилась тенденция на деградацию. В Рио-2016 наград оказалось уже 9. Причем единственное золото удалось получить в прыжках на батуте — не самом высококонкурентном и популярном у публики виде спорта.

К Токио готовились уже без громогласного озвучивания амбициозных медальных планов. Тем не менее, стояла задача добыть не менее 20 мест на пьедесталах почета. На практике вышло в три раза меньше. С наградами высшей пробы была бы совсем беда, но опять же спас батут.

Второе золото Беларусь получила бы со 100%-ной вероятностью, если бы в олимпийской программе присутствовал такой «вид спорта», как «скандалы». Попытка досрочно отправить домой бегунью Кристину Тимановскую привела к тому, что она сбежала на Запад. Эта история стала топ-новостью в главных мировых медиа, с большим отрывом затмив все прочие «тарарамы», случившиеся в Токио. Причем главное ЧП Игр устроили на ровном месте — благодаря цепной реакции некомпетентности чиновников разных уровней.

В итоговом медальном зачете Беларусь заняла место в середине пятого десятка, пропустив вперед такие «спортивные державы», как Уганда, Эквадор, Косово... Косово!!! И, кстати, многие постсоветские государства: Узбекистан, Грузию, нашу южную соседку, у которой, по версии пропаганды, всё разваливается. «Хотите как в Украине?» (рэд. Украіна атрымала 19 медалёў)

Кто виноват и что дальше?

…Основной разбор полетов, впрочем, еще впереди. В «предвкушении» грандиозного шухера кое-кто подал в отставку, не дожидаясь окончания Олимпиады, — как, например, руководитель федерации тенниса Сергей Тетерин, суливший две золотых медали в своем виде.

Как правило, Александр Лукашенко спрашивает за провалы на конкретных направлениях с их руководителей. Но... он сам возглавлял Национальный олимпийский комитет на протяжении без малого четверти века. А когда вынужден был все-таки оставить этот пост, передал его по наследству — старшему сыну.

Виктор Лукашенко получил эту должность, в том числе исходя из расчета, что токийская Олимпиада станет триумфом семейного клана. Однако эти ожидания оказались обмануты, причем жесточайше.

Конечно, стрелки можно перевести на министра спорта. Но, объективно говоря, с Сергея Ковальчука спрос невелик. Всё-таки он по специальности артиллерист с опытом работы в президентской службе безопасности. Главное спортивное достижение Ковальчука — третье место на чемпионате по бильярду среди сотрудников и ветеранов органов безопасности стран СНГ. Так что, спрашивать нужно с того, кто назначил человека с близким к нулевому управленческим опытом сразу на пост министра. А это опять же Александр Лукашенко.

Конечно, по итогам разбора полетов будет дан ряд «ценных указаний», что нужно сделать, чтобы Беларусь на следующих Олимпиадах показала всем кузькину мать. Но, если это не удалось сделать за все предыдущие годы правления, то нет никаких оснований полагать, что под тем же «мудрым руководством» удастся переломить ход событий в будущем. 27 лет — достаточный срок, чтобы продемонстрировать уровень своей …компетентности.

Более того, на горизонте маячит перспектива очередного провала. Менее, чем через полгода, должна начаться зимняя Олимпиада в Пекине. И весьма вероятным выглядит сценарий, в котором по итогам этих Игр в графе «медали» у Беларуси впервые будет значиться 0.

"Філін"
gazetaby.info

«БОЛЬШОЙ РАЗГОВОР»

ВЛАСТЬ УПОРНО НЕ ХОЧЕТ ВИДЕТЬ ПРИЧИН БЕЛАРУСКОГО КРИЗИСА

Во время «Большого разговора с президентом», прошедшего в Минске 9 августа, в годовщину президентских выборов, Александр Лукашенко охотно рассуждал о многом. Но не было разговора о главном — причинах того жестокого общественно-политического кризиса, который охватил Беларусь после выборов-2020.

Точнее, была нарисована далекая от реальности схема. Лукашенко отметил, что «мы тогда провели подготовку к выборам и сами выборы в условиях тотальной гласности и демократизации политической жизни», в то время как другая сторона готовилась, мол, «к перевороту».

Почему тогда люди вышли на улицы

На деле с самого начала прошлогодней избирательной кампании власти, почувствовав политический подъем населения, избрали как никогда жесткий сценарий. Попали за решетку главные потенциальные конкуренты Лукашенко — Сергей Тихановский, Виктор Бабарико, а также опытные организаторы уличных акций из числа старой оппозиции — Николай Статкевич, Павел Северинец.

Избирательные комиссии вертикаль сформировала поголовно из своих людей. Возможности независимых наблюдателей практически свели к нулю под предлогом ковида. Подсчет голосов велся абсолютно непрозрачно.

Власти мешали проводить агитационную кампанию Светлане Тихановской, которая тем не менее стремительно набирала популярность. И в итоге, судя, в частности, по данным гражданской инициативы «Голос», она набрала гораздо больше голосов, чем написал ей Центризбирком.

Именно возмущение официальными цифрами, чувство украденных голосов вывело на улицы белорусов, голосовавших за политическую альтернативу. Если глубже, причина была в том, что общество переросло законсервировавшуюся власть, захотело перемен.

Да, в первые дни после выборов были локальные стычки с силовиками, но в целом августовские марши носили мирный, иногда даже карнавальный характер. Не было попыток штурмовать административные здания, стратегические объекты.

Власть демонизирует политических оппонентов

Лукашенко же назвал участников протестов «очумелыми», обрисовал их как агрессивную толпу, которая была нацелена на «блицкриг». При этом заявил, что «их на пике было (а есть методика подсчета) 46 700 — в Минске. Собрали со всей страны».

Он отрицал жестокость со стороны силовиков, назвал фейком свидетельства избиений, издевательств в печально известном изоляторе на Окрестина (разве что, мол, «получили» те, кто «ринулся бить ментов»).

При этом он дал понять, что в случае атаки на государственные объекты по манифестантам мог быть открыт огонь. Это штрих к дискуссии, правильным ли был мирный характер протестов. В ином случае могло бы пролиться море крови. Шансов победить вооруженных силовиков не было.

Речь Лукашенко изобиловала ругательствами в адрес политических противников, слово «мерзавец» было одним из самых частых. Совершенно очевидно, что руководство режима не собирается идти на диалог с другой частью общества, условно говоря — сторонниками перемен. Курс на их подавление продолжится.

При этом власть стремится демонизировать оппонентов: мол, это сплошь ворюги (Бабарико), бандиты и т.п. Это делается для того, чтобы оправдать самые жесткие репрессии.

Пока конца им не видно. В частности, Лукашенко открыто заявил, что продолжится уничтожение независимых медиа: «Мы зачистим эту дрянь. И зачистили. И будем чистить».

В таком же ключе он высказался о молодежи, уезжающей учиться в Литву, Польшу: «Коль пошли на зачистку, то будем чистить всё». Мол, если уехали на промывку мозгов, то пусть там и остаются.

Лукашенко дал понять, что не поспешит освобождать политических заключенных. Готов рассмотреть лишь возможность помиловать тех, за кого поручится Юрий Воскресенский, составивший список из ста человек. Надо понимать, речь идет о готовых раскаяться, как раскаялся сам Воскресенский.

Тема новой конституции была затронута в общих чертах. Похоже на то, что Лукашенко пока сам не до конца определился с ее конкретикой и своим местом в новой политической системе. Впрочем, вряд ли она окажется принципиально новой.

Вопрос об уходе Лукашенко, новых выборах остался не проясненным. Он заметил, что «не надо гадать, когда уйдет Лукашенко и так далее. Очень скоро». При этом дал понять, что следующим президентом станет кто-то из его окружения, что у противников нынешнего политического курса шансов не будет.…

Кризис придавлен, но не разрешен

Это пиар-мероприятие, которое Лукашенко провел в наступательном ключе (в частности безжалостно контратаковал корреспондентов западных СМИ), было призвано прежде всего вдохновить, консолидировать его сторонников, а также перетянуть на свою сторону электоральное болото.

Твердых противников режима «Большой разговор», естественно, не переубедил. Но такой задачи и не было. Эти люди, по замыслу, должны только бояться.

Главный месседж состоял в том, что система устояла под натиском «очумелых», которых дергали за ниточки западные кукловоды, что она крепка и незыблема. И даже когда Лукашенко уйдет, президентом станет кто-то из преданных ему людей. То есть политическая альтернатива не пройдет никогда. В этом плане несогласной части белорусов навязывается ощущение фатализма.

Беспрецедентное насилие действительно позволяет режиму решить на какое-то время проблему удержания власти, контроля над обществом. Внутриполитический кризис придавлен бетонной плитой репрессивной политики, однако никак не разрешен. Людей можно запугать, но мозги им не переделаешь.

При этом «Большой разговор» еще раз показал, что у нынешней власти нет никакой вразумительной программы развития, никакого образа будущего. Все рассуждения крутились вокруг наведения порядка на советский манер, а то и пожестче.

Правящая верхушка и ее пропаганда стремятся навязать обществу свою повестку дня, заглушить, перечеркнуть те вопросы, которые год назад вывели множество белорусов на улицу: о справедливых выборах, смене власти, развитии страны.

Но эти вопросы никуда не денутся.

(скарочана)

Александр Класковский
naviny.online

Заснавальнік і рэдактар: Станкевіч Георгій Мікалаевіч

Адрас рэдакцыі: Бешанковіцкі раён, в. Старыя Ранчыцы, e-mail: stan62@list.ru, тэл. 60237, маб. +375292184739
Газета выдаецца з сакавіка 2005г.

Падпісана да друку 15.08.2021 у 19.18
Наклад: 290 асобнікаў.
Выдаецца адзін-два разы на месяц на беларускай і расійскай мовах.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.
Друкуецца на ўласным абсталяванні.
Распаўсюджваецца бясплатна дабраахвотнікамі.